

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาระดับของการเห็นคุณค่าในตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และการปรับทางจิตสังคมพร้อมทั้งศึกษาอำนาจการทำนายของการเห็นคุณค่าในตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่อการปรับทางจิตสังคมของวัยรุ่นชายที่ได้รับการบำบัดรักษาการคิดสารเสพติด กลุ่มตัวอย่างคือวัยรุ่นชายอายุ 15-19 ปี ที่มารับการรักษาการคิดสารเสพติดในประเภท แอมเฟตามีน ฟีน เฮโรอีน หรือ สารระเหย ที่แผนกผู้ป่วยนอก ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือน กันยายน 2543 ถึงเดือนมกราคม 2444 จำนวน 150 ราย เป็นผู้มีการรับรู้เวลา บุคคล และสถานที่ปกติ ประเมินได้จากแบบทดสอบสภาพจิตของชมรมประสาทวิทยาแห่งประเทศไทย (TMSE: Thai Mental State Examination) โดยทำการประเมินในส่วนของการรับรู้เวลา บุคคล และสถานที่ ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน (กลุ่มฟื้นฟูสมรรถภาพสมอง, 2536) รวมทั้งเป็นผู้ที่ยินยอมให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg, 1965) ที่แปลเป็นภาษาไทยและดัดแปลงโดย ผ่องศรี ศรีมรกต (2536) แบบสอบถามการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวใช้แบบประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวจุฬาลงกรณ์ ที่อุมาพร ตรังคสมบัติ (2540) สร้างจากแนวคิดแมคมาสเตอร์ ของเอ็ปสไตน์ และคณะ (Epstein et al., 1962 cited in Epstein et al., 1978; Epstein et al., 1982 อ้างใน อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2540) แบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก แนวคิดของเจฟฟ์ (Jaffe, 1998) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำไปหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .88 ส่วนแบบสอบถามการปรับทางจิตสังคม ใช้แบบประเมินการปรับทางจิตสังคมต่อความเจ็บป่วย ที่สร้างและพัฒนาโดยเดอโรเกติส (Derogatis, 1986) แปลเป็นภาษาไทยและดัดแปลงโดย มุกดา คุณาวัฒน์ (2535)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างใหม่ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบดัชนีความตรงตามเนื้อหาโดยคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าเท่ากับ .88 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามทุกส่วนมาหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้คิดสารเสพติดที่มีการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาจำนวน 15 ราย แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และแบบสอบถามการปรับทางจิตสังคมเท่ากับ .80, .89, .75, และ .82 ตามลำดับ หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าพิสัย พร้อมทั้งหาอำนาจการทำนายต่อการปรับทางจิตสังคมโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัยรุ่นชายที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 27.78$)
2. วัยรุ่นชายที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 100.54$)
3. วัยรุ่นชายที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 34.10$)
4. วัยรุ่นชายที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยของการปรับทางจิตสังคมโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 67.11$)
5. ปัจจัยด้านการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว สามารถทำนายความผันแปรของการปรับทางจิตสังคมของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 86.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) ส่วนปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ไม่สามารถทำนายการปรับทางจิตสังคมได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับทางจิตสังคมของวัยรุ่นที่ติดสารเสพติด ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดวัยรุ่น และนำมาเป็นแนวทางเพื่อวางแผนจัดรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมให้วัยรุ่นที่ได้รับการบำบัดรักษาการติดสารเสพติดมีการปรับทางจิตสังคมที่เหมาะสม
2. ได้แนวทางการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับทางจิตสังคมของวัยรุ่นที่ติดสารเสพติด ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดกิจกรรม หรือการให้คำปรึกษาสำหรับวัยรุ่นที่ติดสารเสพติดและครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

จากการศึกษาที่พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวเป็นปัจจัยเดียวที่สามารถทำนายการปรับทางจิตสังคมของวัยรุ่น ดังนั้น พยาบาลควรส่งเสริมให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดวัยรุ่น ตลอดจนปรับบทบาทของพยาบาลในด้านการสนับสนุนดังนี้

1. จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพให้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการนำครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดวัยรุ่น มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาผู้ติดสารเสพติดและครอบครัว
2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว ที่เข้ารับการรักษารักษาการติดสารเสพติด โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบครัวมีความเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการของผู้ป่วยและตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสม

ด้านการบริหารการพยาบาล

1. ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลในการนำเสนอให้ผู้บริหารการพยาบาลเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคลากรทางการพยาบาลในการดูแลและให้

ความช่วยเหลือผู้ติดเชื้อสารเสพติด ในรูปแบบของการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือการสัมมนาทางวิชาการให้กับบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการปฏิบัติการพยาบาล

2. ผู้บริหารการพยาบาลควรนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการติดเชื้อสารเสพติดของวัยรุ่น ให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานที่เริ่มมีการมุ่งเน้นให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษามากขึ้น

ด้านการศึกษาและการวิจัย

1. ควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล ในหัวข้อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อสารเสพติด ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างจากผู้ป่วยประเภทอื่น และเน้นให้เห็นความสำคัญของการปรับทางจิตสังคมที่เหมาะสมซึ่งจะเป็นเสมือนเกราะป้องกันปัญหาการติดเชื้อสารเสพติดในวัยรุ่น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดรูปแบบกิจกรรม หรือการจัดโปรแกรมต่างๆ รวมทั้งรูปแบบการให้คำปรึกษาสำหรับผู้ติดเชื้อสารเสพติดและครอบครัว เพื่อป้องกันการติดเชื้อสารเสพติดตลอดจนการกลับไปเสพสารเสพติดซ้ำของผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาแล้ว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดรักษาการติดเชื้อสารเสพติดมีการปรับทางจิตสังคมที่เหมาะสมโดยไม่หันไปพึ่งพาเสพติดอีก เช่น ศึกษาโปรแกรมการทำกิจกรรมต่างๆ สำหรับวัยรุ่นที่มารับการบำบัดรักษาการติดเชื้อสารเสพติด

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับทางจิตสังคมของวัยรุ่นติดเชื้อสารเสพติดที่มารับการบำบัดรักษาครั้งแรก และที่เคยมารักษาแล้วว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาของผู้ป่วย

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับทางจิตสังคมของวัยรุ่นติดเชื้อสารเสพติดเพศหญิง ซึ่งปัจจุบันเริ่มเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเข้ารับการบำบัดรักษาที่เพิ่มมากขึ้น